

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญต่ออาชีพครู ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูและการปฏิรูปการศึกษาโดยจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ (สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา 2545 : 38) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 52 ได้ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 9 กล่าวว่า รัฐจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่นเพื่อประโยชน์สำหรับการศึกษา การทะนุบำรุง ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น รัฐส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาร่วมกัน โดยจัดให้มีเงินสนับสนุนและเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษามีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษามีให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษานานโอกาสแรกที่ทำได้อันจะนำไปสู่การแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาด้านอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทานและผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยี ให้มีหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริม และประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษ

(กระทรวงศึกษาธิการ: 2546)

คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝันเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546 และกระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนาแนวคิดและดำเนินโครงการต่อไป โดยมีหลักการและความเชื่อว่า การศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงสถานภาพคนจากคนจนไปเป็นคนรวยได้ หากได้รับ

การศึกษาที่มีคุณภาพ มีพื้นฐานการเรียนรู้ที่ดีที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต จะสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นแรงงานที่มีคุณภาพเป็นแรงงานที่มีฝีมือ มีรายได้และคุณภาพชีวิตสูงขึ้น สามารถหลุดพ้นวงจรความยากจนได้ อันเป็นความมุ่งมั่นของรัฐบาลโดยพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่ประชาชนใฝ่ฝันอยากใหบุตรหลานได้เข้าเรียน ในโรงเรียนที่ดีที่มีคุณภาพ โครงการหนึ่งอำเภอ -หนึ่งโรงเรียนในฝัน จะช่วยสานฝันให้เป็นจริงได้ โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษเป็น 1 ในโรงเรียนในฝันรุ่นที่2 จากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้การดำเนินงานโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ภายใต้ความร่วมมือของพี่เลี้ยงจากสถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และโรงเรียนเอกชนชั้นนำทางการศึกษา หน้าที่ของพี่เลี้ยงในการพัฒนาโรงเรียนในฝันทั้งระบบมีภารกิจพัฒนาโรงเรียนในฝันโดยภาพรวม ดังนี้ (โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งโรงเรียนในฝัน: 2547) คือ 1) ด้านบุคลากร เพื่อปรับกระบวนทัศน์บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และพัฒนาครูและผู้บริหารการศึกษา 2) ด้านพัฒนางานวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ (E-Media) ฯลฯ 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ 5) ด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภูมิสถาปัตยกรรม 6) ด้านการประกันคุณภาพภายใน

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นผู้ศึกษาพบว่าประเทศไทยให้ความสำคัญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นอย่างมากจากการกำหนดสมรรถนะให้ครูประจำการมีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพิ่มขึ้นตรงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และได้มีนโยบายการจัดตั้งโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝันขึ้นรองรับนโยบายนี้ ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดพิษณุโลกได้เลือกให้โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษเข้าร่วมในโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝันโครงการ 2 โรงเรียนบางระกำมีทรัพยากรทางด้านเทคโนโลยีครบถ้วนพร้อมที่จะเข้าสู่โครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝันรุ่นที่ 2 แต่ยังมีปัญหาด้านบุคลากรคือ ครูประจำการของโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษโดยส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนเนื่องจากยังขาดความรู้และความเข้าใจทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ผู้ศึกษาศึกษาเกี่ยวกับ “การพัฒนาตนเองของครูประจำการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา สำหรับครูประจำการ: กรณีศึกษาโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษ” ขึ้น

วัตถุประสงค์การศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครูประจำการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษ
2. ศึกษาผลการประเมินโครงการการจัดอบรมพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษาสำหรับครูประจำการโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษ
3. จัดอบรมและประเมินผลการอบรมของครูประจำการตามความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา
4. ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำการที่มีต่อการอบรมครูประจำการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา ของครูประจำการโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูประจำการโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษมีสมรรถนะทางด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามคุณลักษณะที่สำคัญของบุคลากรในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ร้อยละ 100 และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนมากขึ้น
2. โครงการอบรมพัฒนาตนเองของครูประจำการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษ มีความเหมาะสมระดับมาก
3. ครูประจำการผู้รับการอบรมมีความสามารถในการสร้างผลงานตามหลักสูตรเหมาะสมมาก
4. ครูประจำการผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นต่อการอบรมระดับเหมาะสมมาก

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารเพื่อการศึกษา ตามคุณลักษณะที่สำคัญของบุคลากรในสถานศึกษา

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูประจำการของโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษจำนวน 30 คน ปีการศึกษา 2550

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบสอบถามการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษาของครูประจำการโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษศึกษา
2. แบบประเมินโครงการการจัดอบรมพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษาสำหรับครูประจำการโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษศึกษา
3. โครงการฝึกอบรมครูประจำการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา
4. แบบสอบถามความคิดเห็นของครูประจำการต่อโครงการอบรมพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา
5. แบบประเมินผลงานของครูประจำการ หลังเข้ารับการอบรม โดยวิทยากรผู้ฝึกอบรม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. บุคลากรโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษศึกษา มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา ตามข้อกำหนดนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขึ้น
2. ครูประจำการของโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษศึกษา ได้ใช้ประโยชน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา เพื่อการเรียนการสอนมากขึ้น
3. โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษศึกษาเป็นโรงเรียนที่มีมาตรฐานด้านบุคลากรตามข้อกำหนดของนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารเพื่อการศึกษา** หมายถึงการใช้คอมพิวเตอร์ระบบเครือข่ายภายในโรงเรียน และอินเทอร์เน็ต เพื่อกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษศึกษา
2. **การฝึกอบรม** หมายถึง กิจกรรมเพื่อพัฒนาครูประจำการกระบวนการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา ตามคุณลักษณะของบุคลากรสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน หรือ ขั้นตอนการปฏิบัติในอันที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะ หรือความชำนาญ ตลอดจน ประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามหลักสูตรที่จัดขึ้น จากแบบสอบถามความต้องการของผู้เข้าอบรม

3. **การพัฒนาตนเอง** หมายถึง ความต้องการของครูประจำการ เพื่อปรับปรุงตนเอง ด้านการใช้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา เพื่อการเรียนการสอน
4. **การพัฒนาครูประจำการ** หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา ของบุคลากรในโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษ ช่วงปี การศึกษา 2550
5. **1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน** หมายถึง สถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ให้เข้าร่วมโครงการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
6. **ครูประจำการ** หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2550
7. **โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา** หมายถึงสถาบันการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 กระทรวงศึกษาธิการ ตัวแทนโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน